

Åsa Magnusson

»Diktens klor genomsyrar livet«

Om Poetskötsel av Lina Hagelbäck

UNDER ett författarsamtal jag lyssnade på för många år sedan stannade en av författarna plötsligt upp mitt i en mening, tittade ut över publiken som hade samlats och sa: »Det är en konstig sysselsättning det här att skriva poesi. Man sätter igång att skriva fastän ingen frågar efter det, sedan blir det kanske en bok som väldigt få människor läser och man får nästan inget betalt för det.«

Det krävs mod för att vara poet idag. Att syssla med det tillsynes onyttiga i en tid fylld av mätande och besparingar. Och poeten Lina Hagelbäck är modig. Hon debuterade 2013 med den prosalyriska berättelsen *Violencia* och har sedan dess gett ut flera diktsamlingar. Nyligen kom diktromanen *Poetskötsel* (Bokförlaget Lejd 2023), en bok vars innehåll på en nivå kretsar kring språk och samtal, i synnerhet mötet mellan det terapeutiska och det poetiska samtalet. På en annan nivå kan den kanske läsas som en (imaginär) kärlekshistoria mellan en poet och hennes terapeut vilkas röster läsaren får ta del av ur olika perspektiv. Till formen är *Poetskötsel* indelad i tjugo kapitel med korta rubriker. Dessa består av kärnfulla och djärva sammansättningar som återfinns i det aktuella kapitlet på något sätt. Språket i boken är lekfullt, med invävda stråk av mörker. Inte minst de psykiatriska diagnoser som då och då dyker upp bidrar till det. Till skillnad från det mångbottnade poetiska uttrycket klassificerar och diagnostiserar de det som pågår. Det skapar en spänning mellan de områden vi genom språket uppfattar oss kontrollera och det som inte lika lätt låter sig fångas. Genom sin blandning av prosalyriska stycken, dikter, litterära referenser, listor och dialoger är *Poetskötsel* genreöverskridande, därav benämningen diktroman.

I det inledande kapitlet »nocturna« är det vinter och medan natten tilltar i styrka vajar stjärnmönstret oroligt och poeten är »nyvaken, kallsvettig efter drömmen« medan »Diktrader svirrar i henne« och hon ställer sig frågan: »Är det alls möjligt att förstå någon annan, sig

själv, sin djurlika ensamhet.« Redan inledningsvis dras läsaren in i en kaotisk stämning fylld av referenser till författare som Federico García Lorca och Elsa Grave, men även till Freud och surrealisterna. Kanske anspelar rubriken »nocturna« på hårdrocksbandet med samma namn.

Medan poeten är sysselsatt med att lista ut hur vardagliga rutiner ska genomföras slår hon psykoterapeutens nummer och talar in ett meddelande på hans telefonsvarare. Hon kallar honom för »min bäste poetskötare« och läsaren kan ana att det är i hans varsamma närvaro texterna blir till.

I *Poetskötsel*, liksom i debutboken *Violencia*, pågår det ett växande som uppstår i mötet med en annan människa. Mötena är långt ifrån friktionsfria och det handlar inte om att komma till samsyn, utan själva växandet är i fokus, som diktjaget i *Violencia* uttrycker det: »Förut hade jag bestått av förkortningar, nu fick jag vara långa hela meningar.« När läsaren tillsammans med diktjaget kliver in i psykoterapeutens mottagningsrum i *Poetskötsel*s andra kapitel, »avgrå förväntningar«, får hon återigen ta del av en dialog med litterära anspelningar:

Senast vi träffades ansåg du att du var maskinskriven?

febrig med ogräs
i halsen
ett vått mörker
hos kråkan jag älskar
hennes avgrå
förväntningar på mig

När jag läser texten framträder en bild av två människor som varsamt letar sig fram till varandra genom språket. Ibland framstår det halsbrytande i företaget som komiskt, men ganska snart inser jag att det är att misstolka texten, invid textens kant finns alltid ett bråddjup som såväl bokens karaktärer som läsaren riskerar

att falla i. Det är också där, balanserande på gränsen, som det genreöverskridande kan växa. I bokens sjätte kapitel, »journalanteckningar«, märks det på ett innehållsmässigt plan. Det inleds med raderna: »En spänd bit av en onsdag i februari. Poeten och terapeuten har talat om brutala känslor i poetiska sammanhang.« Och när terapeuten i samma kapitel frågar poeten vad hon önskar att han ska skriva i sina journalanteckningar svarar hon: »Om det språk som formuleras under tystnad. Eller om att låta natten göra det den måste. Eller om min impuls att sväva över oss i det här rummet.« Det finns en välgörande onyttighet närvarande i raderna samtidigt som det finns en risk för att det samtal som pågår löses upp och ansträngningarna att mötas varit förgäves. Ibland handlar det om tid, ibland om kommunikationsbrist och ibland om att lusten att försvinna tagit över. Då fastnar skrattet i halsen.

Så småningom går vintern över i vår. I kapitel 15, »sötvattenspärlor«, har decembermörkret övergått till april där »träden har ludna knoppar«. Och i kapitel 16, »själens fuktskador«, har en blågrön vårlig dimma brett ut sig även i mottagningsrummet. Terapisessionerna ska avslutas och läsaren anar trevande försök till möten som inte styrs av en terapeutisk form. Ett hoppfullt »vi« finns närvarande i bokens avslutande kapitel, »vi är våra överträdelser«. Dikten har kommit tillbaka. Kanske är den viktigare än någonsin, inte som en sysselsättning, utan snarare som ett nödvändigt och oersättligt livsrum:

Poesi är inte ett rogivande arbete, det är en svårartad passion – inte sedativ, godmodig eller förlösande. Diktens klor genomsyrar livet. Dikten kräver fullständig koncentration. Det finns ingen utväg ur poesin.

Varför då skriva?

För att det inte finns några andra alternativ.

Omslag: Anders Weidar.
Omslagsbild: Christina Isinger Carlgren.